

АСОЦІАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ВОРОНОВСЬКІ ЧИТАННЯ

*(Судовий прецедент – джерело права
або приклад правозастосування)*

Збірник статей, доповідей та тез
учасників міжнародної науково-практичної конференції
м. Ірпінь, 4-5 жовтня 2019 р.

Харків
2019

УДК 347.73
ББК 67.9(4УКР)302
В75

Редакційна колегія:

Микола Кучерявенко – перший віце-президент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України;

Олександр Головашевич – доцент кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук.

Матеріали публікуються в авторській редакції

В75 Вороновські читання (Судовий прецедент – джерело права або приклад правозастосування) : збірник статей, доповідей та тез учасників міжнар. наук.-практ. конф, м. Ірпінь, 4-5 жовтня 2019 р. / Редкол.: М. Кучерявенко, О. Головашевич. – Харків : Асоціація фінансового права України, 2019. – 446 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції «Судовий прецедент – джерело права або приклад правозастосування» (Вороновські читання), організованої Асоціацією фінансового права України та Університетом державної фіскальної служби України за підтримки Національної академії правових наук України, яка була проведена у Ірпіні 4-5 жовтня 2019 року. Конференція була присвячена обговоренню найбільш актуальних фундаментальних проблем судового розгляду спорів, що виникають у процесі здійснення фінансової діяльності, впливу прийнятих судовими органами актів на порядок реалізації учасниками правових відносин своїх прав, виконання покладених на них обов'язків, а також уніфікації правил здійснення суб'єктами влади своїх повноважень на межі адміністративного та фінансово-правового регулювання. Видання розраховане на викладачів, аспірантів, студентів та всіх тих, хто цікавиться проблемами фінансового права.

**УДК 347.73
ББК
67.9(4УКР)302**

© Асоціація фінансового права України, 2019
© Національна академія правових наук України, 2019

ЗМІСТ

Берназюк Ян Інформація з обмеженим доступом та дотримання принципу змагальності у судовому процесі.....	9
Білінський Дмитро Про гармонізацію фінансового законодавства України із практикою європейського суду з прав людини.....	16
Борець Лариса Звіти рахункової палати щодо проведення заходів державного фінансового контролю(аудиту) та реалізація їх рекомендацій.....	23
Веселий Владислав Вплив судового прецеденту та судової практики на діяльність пенсійного фонду України	30
Воротіна Наталія Правові позиції конституційного суду України щодо контролю у бюджетній сфері: теоретичні та практичні аспекти	35
Гетманець Ольга Судове рішення у бюджетному процесі	44
Гнатовська Альона Роль судової практики в роботі адвоката.....	51
Головашевич Олександр Актуальні аспекти застосування засобів податкового примусу при адмініструванні податків і зборів.....	55
Дмитренко Емілія Судовий прецедент як джерело фінансового права: проблемні питання.....	59
Зозуля Діана Судові рішення фінансово-правового регулювання видатків на охорону здоров'я в Україні	65
Іванський Андрій Місце судового прецеденту в регулюванні відносин державного фінансового контролю	72
Ільницький Олег Регулятивне значення судових рішень у публічній фінансовій діяльності.....	78
Кабанов Володимир Реалізація примусового виконання судових рішень в адміністративних справах: сьогодення.....	90

Калашник Олена Щодо незаконності та невідповідності правовим актам вищої юридичної сили положення про реєстрацію фізичних осіб у державному реєстрі фізичних осіб-платників податків в частині обмеження можливості обліку іноземців та осіб без громадянства, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків	97
Кармаліта Марія Роль прецеденту у регулюванні відносин у сфері оподаткування: добросовісність платника чи правомірність прийнятого податковим відомством рішення.....	103
Касьяненко Любов, Атаманчук Наталія Виконання рішень суду про відшкодування податку на додану вартість в Україні	113
Кліменко Дар'я Вплив судової практики на реалізацію податкового обов'язку при сплаті транспортного податку	121
Ковалко Наталія Юрисдикційна підсудність спорів фізичних осіб у справах з фондом гарантування вкладів фізичних осіб: проблеми судової практики та шляхи їх вирішення	127
Койчева Ольга Місце та значення судового прецеденту в податковому праві.....	136
Коломоєць Тетяна Рішення ЄСПЛ як джерело адміністративно-процедурного права	143
Костенко Юлія Адміністративний акт в податкових правовідносинах	147
Котенко Артем Правова природа та значення судового прецеденту в регулюванні податкових правовідносин	152
Латковська Тамара Зростання ролі судової практики як джерела права	157
Латковський Павло Судовий прецедент як один із засобів покращення діяльності адміністративних судів	161
Ловецка Тетяна Реалізація права на відшкодування правничої допомоги наданої фахівцем в галузі права, який не є адвокатом	167

Лядов Антон Значення рішень верховного суду в контексті валютного регулювання.....	173
Марущак Анна Судовий захист прав споживачів на ринку фінансових послуг	179
Мельник Олена Юридичний прецедент як джерело фінансового права	182
Миславський Інокентій До питання застосування судами практики ЄСПЛ при вирішенні податкових спорів: основні тенденції	186
Мічуда Ярослав До питання про місце актів Конституційного суду України в системі джерел сучасного податкового права України	194
Мяловицька Ніна, Златіна Ніна Судовий прецедент в системі джерел права	200
Ніщимна Світлана Судовий прецедент як різновид правоустановчої діяльності	204
Нога Петро Інститут зразкових судових рішень та типових справ у континентальній правовій системі	209
Овчаренко Анастасія Цифрові валюти: неоднозначність судової практики	214
Огороднікова Ірина Відповідальність за несвоєчасну реєстрацію податкових накладних, що не видаються покупцю (отримувачу): прогалини тлумачення	221
Олексій Уляна Висновки комітетів та комісій в ру з питань бюджету як джерело права.....	229
Онисьчик Юрій Судова практика у спорах щодо сплати адвокатами єдиного соціального внеску	233
Парашенко Олександра Судовий прецедент у податковому праві: результат порушення верховним судом принципу поділу влади чи приклад вдалого правозастосування.....	238

Патlachук Василь Судова влада за конституцією царства польського 1815 р.	246
Патlachук Олександр Постанови верховного суду срер у сфері охорони природи як форми прецедентного права (деякі аспекти юридичної техніки).....	253
Писаренко Надія Типові і зразкові справи в адміністративному судочинстві: ознаки та особливості провадження	261
Пожидаєва Марія Роль судової практики у здійсненні захисту прав користувачів платіжних систем	272
Покатаєва Ольга Правові підстави та наслідки не допуску контролюючих органів для проведення податкової перевірки	286
Пришва Надія Рішення конституційного суду України як джерело фінансового права.....	292
Пустовіт Юлія, Севастьяненко Олена Контрольні повноваження владних суб'єктів щодо перспектив розвитку криптовалют	297
Решота Володимир, Решота Олена Судові рішення як джерела права в адміністративному судочинстві	302
Рядінська Валерія, Карпушова Катерина Розвиток теоретико-правових підходів до визначення місця судових актів, що мають ознаки нормативності, в системі джерел права в Україні.....	308
Садовська Ірина Правові особливості оподаткування доходів адвокатів як найманих працівників	319
Сазонова Анастасія Недосконалість правового регулювання обліку фізичних осіб-підприємців, які провадять незалежну професійну діяльність	323
Самсін Ігор Формування єдиної судової практики верховним судом в публічних правовідносинах	328
Семчик Ольга Мирова угода і судовий прецедент у податкових спорах в Україні	337

Сластьоненко Оксана Місце судового прецеденту в системі юридичної освіти	345
Стародуб Дмитро Вплив на правозастосування судової практики з приводу вибору методу трансфертного ціноутворення при здійсненні операцій з виробництва на замовлення	349
Суббот Анатолій Про місце судового прецеденту в системі джерел права, якими врегульовані публічні відносини	358
Таранов Артур Про судову практику розгляду спорів щодо податкового кредиту.....	363
Терьошкіна Анастасія Місце рішень Європейського суду з прав людини у ієрархічній системі джерел фінансового права	366
Товкун Людмила Особливості оформлення первинних документів суб'єктів господарювання: аналіз судової практики	371
Тодощак О. Дискреційні повноваження публічної адміністрації як предмет судового оскарження: Європейська традиція	376
Токарєва Катерина Роль правових позицій конституційного суду у регулюванні бюджетних відносин.....	380
Толстолуцька Марина Правові позиції верховного суду України у спорах щодо визначення митної вартості товарів.....	392
Філевський Р. Судова практика та судовий прецедент у сфері адміністрування податків та зборів в Україні	397
Ханова Раїса Формування податкового кредиту з податку на додану вартість при імпорті в Україну на підставі ТМД.....	403
Цимбалюк Анатолій Податковий компроміс : держава – платник податків, як важливий напрям податкової політики України.....	411
Шакірова Олена Зарубіжний досвід застосування судового прецеденту як джерела права.....	414
Шарапова Валерія Податкова безпека держави як елемент фінансової безпеки: загрози та ризики податкової безпеки	420

Шолкова Тетяна Формування в Україні судового прецеденту при вирішенні справ щодо сплати єдиного соціального внеску адвокатами	425
Ямненко Тетяна Окремі аспекти збирання та використання доказів у справах про порушення банківського і валютного законодавства.....	434
Vitkova Valentyna Decisions of the European Court of Human Rights as a source of case law in Ukraine	441

Висновки: Тимчасова митна декларація визнається митною декларацією для цілей митного законодавства, і, відповідно, для цілей оподаткування та адміністрування податку на додану вартість.

Відображення податкового кредиту з податку на додану вартість в Системі електронного адміністрування податку на додану вартість у зв'язку зі сплатою податкових зобов'язань з податку на додану вартість на підставі тимчасової митної декларації відбувається на дату, коли такі податкові зобов'язання з податку на додану вартість на підставі тимчасової митної декларації (ТМД) були сплачені - до або у день її подання до митного органу для митного оформлення.

Цимбалюк Анатолій

к.е.н. професор кафедри фінансового
права, ННІ права Університету ДФС
України

ПОДАТКОВИЙ КОМПРОМІС : ДЕРЖАВА – ПЛАТНИК ПОДАТКІВ, ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Побудова діючої системи оподаткування в Україні, види податків, інших обов'язкових платежів до бюджетів і державних цільових фондів, порядок їх адміністрування, перелік об'єктів оподаткування, їх бази, ставок і інших елементів, застосування контрольних заходів, відповідальності за порушення податкового законодавства обумовили суттєві зміни у відносинах, держава – платник податкового платежу.

Сьогодні Україна перебуває на стадії реформування одного з основних документів діяльності держави і суспільства – Податкового кодексу, який визначатиме подальший розвиток економіки, а також найбільш раціональне використання трудових і матеріальних ресурсів, створення умов для їх комплексного розвитку.

Але податкова реформа, про яку заявлено новою владою, включає не лише зміну законодавства, яке регулює розміри і процес адміністрування податкових платежів, але й модернізацію податкових відносин між державою та економічними суб'єктами – платниками податків.

Досягнення розумної збалансованості у взаємовідносинах і доведення їх до рівня партнерських забезпечується, перш за все, формуванням податкової культури, яка повною мірою проявляється через дотримання податкової дисципліни, як з боку платників податків, так і працівників податкової служби. Дотримання податкової дисципліни забезпечується через систематичне навчання в т.ч. підвищення своєї кваліфікації, розвиток і контроль моральних і фінансових можливостей та спроможність платників розраховуватись за податковими зобов'язаннями перед бюджетами з урахуванням синхронності взаємодії податкової служби щодо контролю за надходженнями.

З боку держави як гаранта забезпечення виконання Державного бюджету – це відхід від жорсткої фіскальної та контрольно-перевірочної функції до партнерської інформаційно-роз'яснювальної роботи з платниками податків.

Стало очевидним, що вже зараз необхідно змінювати методику, стратегію і тактику роботи податкової служби, яка б найбільш повно відповідала конкретним вимогам сьогодення. Пошук найефективніших шляхів необхідно розпочинати із законодавчого забезпечення діяльності суб'єктів правозастосування.

На наш погляд, змінити практичну ситуацію, що склалась у сфері оподаткування, можна за допомогою компромісу як пріоритетного напрямку сучасної податкової політики України.

Ідея компромісу і створення на його основі компромісних норм здається новою і не властивою вітчизняному податковому праву. Проте переважна більшість цивілізованих країн уже офіційно визнали та широко застосовують цей нетрадиційний правовий інститут, розширюються сфери й можливості його практичного використання, причому, як стверджує досвід зарубіжних країн, досить успішно. До того ж у певних випадках

лише компроміс виявляється єдиним правильним засобом розв'язання конфліктної податкової проблеми.

Не слід боятися компромісних норм і пов'язувати їх з безпринципною податково-правовою політикою держави, адже «компроміс – угода на підставі взаємовигідних поступок» . Згідно з іншими джерелами, це «взаємні поступки». Отже, компроміс – це поведінка тих, хто намагається будь-якою ціною згладити протиріччя, уникнути податкового конфлікту. Зрозуміло, що це радше взаємна домовленість (договір), яка встановлює певні умови звільнення від відповідальності для осіб, які зобов'язуються виконати податкові зобов'язання. Такий договір повинен передбачати характер взаємовідносин сторін та їх права й обов'язки.

Компроміс за своєю формою дуже нагадує угоду з тією лише відмінністю, що її суб'єкти досить незвичайні – з одного боку, це держава, яка добровільно відмовляється від притягнення винного до юридичної відповідальності, а з іншого – особи, що скоїли податкове правопорушення згідно чинного законодавства, які погоджуються із законними вимогами, що висуваються державою (в особі податкових органів), й в повному обсязі їх виконують.

На нашу думку, наслідки такої угоди матимуть позитивний характер для обох сторін. Крім того, компромісні норми сприятимуть підвищенню рівня довіри громадян до правозастосовчих органів, що зміцнить їх авторитет у суспільстві. Потерпілий від злочину (держава) також повинен бути зацікавлений у подібного роду податкових нормах, оскільки саме вони сприяють відшкодуванню завданої шкоди (правовідновлювальні норми).

Розуміючи, що результатом впровадження концепції компромісу будуть позитивні соціально-правові наслідки, законодавцем досліджуються ідеї про легалізацію доходів осіб, з яких не сплачено податкові платежі до бюджетів та державних цільових фондів, а також розглядаються питання про податкову амністію.

На підставі вищенаведеного зазначаємо, що головними

мотиваціями є повернення вивезених коштів за межі України. Основним стимулом для платників-порушників податкового законодавства повинно стати встановлення «зниження ставок» оподаткування легалізованих доходів і головне звільнення особи, яка легалізує приховані доходи, від юридичної відповідальності за умови сплати нею визначених платежів і повернення капіталів. В такому випадку держава припускає компроміс із порушником податкового законодавства з метою можливої легалізації капіталів шляхом декларування для їх подальшого використання в якості обґрунтування рівня доходів їх власників у майбутніх податкових періодах, що відкриває легальний шлях до їх інвестування або повернення в економіку України іншим законним шляхом.

Ефективність правового компромісу, на наш погляд, значно зростатиме у тому випадку, коли податкові правопорушення стануть максимально не вигідними для правопорушників та для осіб, які вже перетнули «межу» податкового закону. Для правопорушників податкового законодавства на перше місце повинна висуватись економічна не вигідність, яка буде стримуючим фактором. А з часом, після подолання соціально-економічної та духовної кризи, акценти не вигідності зміняться разом із розвитком правосвідомості громадян. Платники податкових платежів нашої країни, як це заведено в цивілізованих державах сумлінно в повному обсязі і в зазначені терміни сплачуватимуть податки до державної казни лише тому, що усвідомлюючи загрозу чесному імені та діловій репутації, відмовляється від неправомірних намірів порушення податкового законодавства.

Шакірова Олена

кандидат юридичних наук, доцент,
Університет ДФС України,
доцент кафедри фінансового права,
Україна, м.Ірпінь